

Gemeente Slochteren
t.a.v. dhr. M. Smit
Postbus 13
9620 AA Slochteren

hoge der a 5
9712 ac groningen
telefoon (050) 312 65 45
email: archeologie@libau.nl

groningen 31 augustus 2017
onderwerp Beoordeling rapporten verkennend en karterend booronderzoek gasleiding Winschoterdiep, fase 2
behandelaar M. de Jong MA

Geachte heer Smit,

Naar aanleiding van uw verzoek stuur ik u de beoordeling van de rapporten 2017/40 en 2017/63 van Antea Group Archeologie, namelijk: 'Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen (verkennende fase). Tracéstudie gasleidingen Winschoterdiep fase 2, modificatie 12 (P.02121.02 / N-508-50).' en het daaropvolgende rapport 'Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen, karterende fase. Tracéstudie gasleidingen Winschoterdiep fase 2, modificatie 12 (P.02121.02 / N-508-50).'

Inleiding

In opdracht van NV Nederlandse Gasunie heeft Antea Group een archeologisch booronderzoek (inventariserend veldonderzoek) verkennende fase en karterende fase uit gevoerd. De aanleiding hiervoor is de aanleg van een nieuwe gasleiding. Doel van het archeologisch onderzoek is het voldoende onderzoeken van de leidingstrook zodat de hiervoor bestemde strook (dubbelbestemming Leiding-Gas) kan worden vrijgegeven wat betreft archeologie. Oftewel het opheffen van de dubbelbestemming archeologie binnen het als Leiding-Gas bestemde gebied. De werkzaamheden vinden plaats in een leidingsleuf van circa 5 m breed. De werkstrook heeft een breedte van 20-25 m. Het verkennende booronderzoek is uitgevoerd in maart 2017 en het karterend onderzoek in mei 2017.

Onderzoek

Het verkennend booronderzoek is uitgevoerd met een Edelmanboor met een doorsnede van 7 cm en 10 cm en met een guts met een doorsnede van 3 cm. In totaal zijn 114 boringen gezet in een raai op het hart van het leidingtracé met een tussenafstand van 50 m. De einddiepte van de boringen was ofwel tot 25 cm diepte in de C-horizont (moedermateriaal, in dit geval dekzand) ofwel tot maximaal 3 m onder maaiveld. De opgeboorde grond is gecontroleerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Ook is een oppervlaktekartering uitgevoerd.

Het karterend booronderzoek is uitgevoerd met een Edelmanboor met een doorsnede van 12 cm. In totaal zijn 99 boringen gezet in een grid van 13 m bij 15 m rondom boorlocaties waarvan uit het verkennend onderzoek de aanwezigheid van een (deels) intacte podzolbodem was gebleken. De boordiepte was tot minimaal 30 cm in de C-horizont. De opgeboorde grond is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 mm. Rondom de boorlocaties is een oppervlaktekartering uitgevoerd.

Resultaten verkennend booronderzoek

De bodem wordt gekenmerkt door een dekzandvlakte met enig reliëf. Dit was een tamelijk laaggelegen dekzandvlakte. De bodem bestaat uit een maximaal 60 cm dikke bouwvoor met daaronder dekzand. De top van de C-horizont is vaak ernstig verstoord. Plaatselijk is tussen bouwvoor en dekzand een veenrestant aanwezig. De bodem was in grote delen van het tracé in het verleden te nat voor bodemvorming in het dekzand (podzolbodem). Slechts op enkele hogere en/of drogere locaties heeft zich een podzolbodem ontwikkeld in het dekzand; deze is op drie locaties nog deels intact. Ook is een ijzerrijke laag aangetroffen die een waterharde (stagnatie)laag betreft. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen.

Resultaten karterend booronderzoek

De bodemopbouw komt overeen met die geconstateerd tijdens het voorgaande verkennende booronderzoek. Op 48 van de 99 boorlocaties was geen podzolprofiel (meer) aanwezig in de top van het dekzand. Soms was ook de top van de C-horizont verstoord. Op de overige boorlocaties was een (deels) intact podzolprofiel aanwezig in het dekzand. In geen van de boringen op het grondgebied van de gemeente Slochteren zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

Conclusies en aanbevelingen verkennend booronderzoek

Op basis van het verkennend booronderzoek is geconcludeerd dat grote delen van het tracé tamelijk nat zijn geweest. Op enkele plaatsen is een (deels) intacte podzolbodem aanwezig. Op deze locaties was de bodem voldoende droog voor bewoning tijdens de steentijd. In het Hunzedal en in of op het veen(restant) worden geen archeologische resten verwacht.

Antea Group Archeologie heeft geadviseerd om langs het grootste deel van het tracé geen verder archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Voor delen van het tracé is echter wel een archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Het betreft in de gemeente Slochteren één vervolgadvis, namelijk karterend booronderzoek op de locaties waar sprake is van een (deels) intacte podzol.

Conclusies en aanbevelingen karterend booronderzoek

Ter plaatse van het binnen de gemeente Slochteren gelegen onderzochte gebied zijn geen aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen aangetroffen. Op basis hiervan heeft Antea Group Archeologie geen vervolgadvis aanbevolen voor het binnen Slochteren gelegen deel van het gasleidingtracé.

Beoordeling rapportage

Het veldwerk en de rapportage ervan is goed en zorgvuldig opgesteld. Desondanks zijn er enkele punten in het rapport van het verkennend onderzoek waarop aanpassing of aanvulling nodig is. Deze zijn hieronder benoemd.

Opmerkingen rapport verkennend booronderzoek:

- Op meerdere plaatsen in het rapport noemt Antea dat Libau namens de gemeente Groningen heeft aangegeven dat bij AMK-terrein 15156 een archeologische begeleiding benodigd is. Dit is niet juist. Libau heeft de eerdere rapporten (bureauonderzoek en PvA) met betrekking tot dit gasleidingtracé beoordeeld voor de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Het grondgebied van de gemeente Groningen is hierbij niet aan bod gekomen. Vermoedelijk is het gewijzigde advies rechtstreeks afkomstig van de archeologische dienst van de gemeente Groningen.
- De genoemde 3 mm guts moet een 3 cm guts zijn (paragraaf 3.2).

Beoordeling aanbevelingen

Het vervolgadvis voor het uitvoeren van een karterend booronderzoek was al in een eerder stadium door Libau onderschreven. Libau onderschrijft ook de aanbeveling van Antea Group om in de gemeente Slochteren geen nader vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Ik hoop u met bovenstaand advies voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Mevr. N. van der Mei
Coördinator archeologie Libau